

TERUGBLIK

Zwerftocht door Nederland in de jaren '20 en '30

Verslag ledenavond 23 november 1999

Op dinsdag 23 november was de gebruikelijke locatie voor de ledenavond van 'Albertus Perk' niet De Akker, maar een zaal in het Zorgcentrum Zuiderheide. De heren Dijkman en Zoon (deze combinatie van namen zorgde voor wat verwarring!) presenteerden een reisje door Nederland aan de hand van glasdia's. Zij worden regelmatig gevraagd voor dit soort presentaties met de klassieke toverlantaarn, een professionele installatie. De reis nam ons mee naar vele plekjes in Oud-Nederland. Zo zagen we de Waddeneilanden, traditioneel ogende vissersplaatsen, oude boerderijen, klassieke automobielen, vooroorlogse vliegtuigen, Drentse taferelen met hunebedden en offerstenen, Hanzesteden langs de IJssel en veel plaatjes van Oud-Amsterdam. De tocht eindigde bij Hilversum. Dit deel werd overigens door bestuurlid Kees van Aggelen verzorgd. We zagen de fraaie Dudokbouwwerken zoals het Raadhuis, de Fabritiussschool en woningen met school aan de Jan van der Heijdenstraat. Ook waren er glasdia's van andere Hilversumse gebouwen uit de jaren '20 en '30 zoals de woningbouwcomplexen van St. Joseph (architect Nieuwenhuizen), Ons Ideaal (architect Bunders) en de Arbeiders Bouw Vereniging Hilversum (architect Verschuyf). Ten slotte werd aandacht besteed aan de coöperatie Ons Belang en Ons Gebouw aan de Havenstraat.

Het was een interessante avond met veel oude plaatjes. Wel moet geconstateerd worden dat de historische informatie bij de glasdia's soms onjuist was. Maar de historisch deskundige aanwezigen vulden de heren Dijkman en Zoon aan waar dat nodig was.

CvA

Archeologie in de Betuwe

Verslag ledenavond 25 januari 2000

De discussie over het wel of niet aanleggen van de Betuwelijn heeft de laatste jaren een prominente

plaats op de politieke agenda ingenomen. Iedereen kent de uitkomst: de lijn komt er. In 2005 zal de goederenspoorlijn in gebruik genomen worden. In 1992 hebben de ministers van Verkeer en Waterstaat en van Onderwijs echter bepaald dat archeologen, voorafgaand aan de aanleg van de Betuwelijn, onderzoek kunnen doen naar de archeologische waarden in het tracé. Daartoe werd een Projectgroep Archeologie Betuweroute in het leven geroepen. Over een afstand van 160 kilometer moest onderzoek gedaan worden. Deze groep werkte in dienst van NS Railinfrabeheer.

Projectleider Boudewijn Goudzwaard was onze gids op de tocht langs het tracé. De projectgroep bestond uit 35 personen en coördineerde het veldwerk met 160 man op de verschillende locaties. Het archeologisch onderzoek werd gedaan in drie stappen. Allereerst vond er een standaard-archeologische inventarisatie plaats. Daarna werden er 10.000 boringen verricht en vervolgens op 42 plaatsen proefgaten gegraven. De projectgroep heeft de rapporten, die uit de onderzoeken voortvloeiden, aan de overheid voorgelegd. Op basis van dit materiaal werd besloten waar tot opgraving werd overgegaan en waar niet, en dat waren uiteindelijk 19 locaties. Bovengenoemde ministeries hebben daarnaast nog eens elf locaties aangewezen als beschermde en "gereserveerde" gebieden, die nader onderzocht gaan worden wanneer in de toekomst geavanceerdere methoden en technieken beschikbaar zijn.

Dit project is uniek door zijn planmatige opzet en grootschalig karakter. Het Betuweproject is het grootste archeologisch project ooit in Europa uitgevoerd. Bij de vondsten hoorde o.a. het oudste skelet van een mens in Nederland ooit opgegraven (uit 5700 v Chr. bij Hardinxveld-Giessendam). Ook werd een puntgave kano uit 5100 v. Chr teruggevonden. Door zijn omvang heeft het project de kennis over het riviereengebied wezenlijk vergroot. Historici hadden meer Romeinse nederzettingen verwacht en vonden tot hun verrassing resten van bewoning uit het Vroeg-Neolithicum.

De uitkomst van dit project wordt in 11 boeken neergelegd. Voor het publiek verschijnt één boek met de *highlights* van het onderzoek. Verder zal er

langs de route aandacht worden besteed aan de opgravingen. Men weet nog niet zeker in welke vorm.

De heer Goudzwaard boeide zijn gehoor van de eerste tot de laatste minuut. Er werden veel vragen gesteld. Eigenlijk had hij wat meer publiek verdiend, want het was een zeer geslaagde lezing .

WJD

Nogmaals Hotel Jans, een eeuw uw tweede thuis

Verslag ledenavond 26 oktober 1999

In het verslag van deze lezing in het vorige nummer van *Eigen Perk* (1999-4) lieten wij u op bladzijde 180 een foto zien van een ereboog met het woord "welkom" er op die ooit in de Stationsstraat werd opgericht. Voor wie was die ereboog bestemd? Niet voor Koningin Wilhelmina die Hilversum in 1924 bezocht, zoals aanvankelijk werd gedacht. De toehoorders op de ledenavond waren eensgezind in hun conclusie dat de foto veel ouder moest zijn. Maar veel verder is de zaal toen niet gekomen. Eén van onze lezers, die overigens liever niet met name genoemd wil worden en ondertekent met "Oude Hilversummer", is er van overtuigd dat de ereboog werd opgericht in 1901 ter ere van ... Paul Kruger! Hij schreef ons:

Op pagina 180 van de laatste aflevering '99 van Eigen Perk is een foto afgedrukt van de erepoort ter gelegenheid van de intocht van Paul Kruger (1825-1904) in Hilversum. Hij kwam hier wonen 6 april 1901. Dat was een gebeurtenis! Heel Hilversum kwam op de been. Bovenaan het feestelijk bouwsel stond WELKOM en de twee W's waren aangebracht omdat Koningin Wilhelmina zo welwillend was geweest om de ex-president van de Zuidafrikaanse Republiek, Paul Kruger, met "Harer Majesteits Kruiser Gelderland" naar Nederland te laten brengen, eind 1900.

Aanvankelijk verblijf houdend in Den Haag en Utrecht, koos de oude heer, op dokters advies, domicilie in de "zuivere lucht van het Gooi". Paul Kruger reed met zijn gevolg per rijtuig – geëscorteerd door een aantal ruiters te paard – vanaf ons spoorwegstation onder de erepoort door naar de Stationsstraat, verder over de Groest en door de Langestraat, naar het toenmalige raadhuis op de Kerkbrink. Daar wachtte hem een officiële ont-

vangst en een défilé van verschillende organisaties en verenigingen.

Na een kopje slappe (!) koffie vertrok "Oom Paul" naar zijn nieuwe adres aan de periferie van ons dorp. Lang heeft hij niet in Hilversum gewoond. Om gezondheidsredenen vertrok hij naar Zwitserland waar hij in 1904 overleed.

Tot zover de ingezonden brief. Bovenstaand verhaal wordt helemaal bevestigd door *De Gooi- en Eemlander* van zaterdag 6 april 1901. De krant besteedde niet minder dan een halve pagina aan Paul Kruger's intocht. De commissie van ontvangst en de 33 (!) delegaties in de stoet werden met naam en toenaam genoemd. Alle toespraken en de teksten van alle gezongen liederen werden in extenso weergegeven. Ook de slappe koffie kwam aan de orde. Mede namens de lezers van *Eigen Perk* betuigt de redactie de Oude Hilversummer hartelijk dank voor zijn attente reactie.

AS

Eindelijk is er duidelijkheid over de herkomst van deze foto en weten we voor wie de erepoort was bestemd. Zie de ingezonden brief van een "Oude Hilversummer".